

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sžsk/22/2020
Identifikačné číslo spisu: 4019200043
Dátum vydania rozhodnutia: 25.11.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Judita Kokolevská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:4019200043.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Judity Kokolevskej a členiek senátu JUDr. Viery Nevedelovej a JUDr. Violy Takáčovej, PhD., v právnej veci žalobkyne: A. Y. S., nar. XX.XX.XXXX, bytom G. XX, XXX XX E., právne zastúpená Advokátska kancelária JUDr. CIMRÁK s.r.o., so sídlom Štefánikova 7, 949 01 Nitra, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta 8 a 10, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. 22121-3/2018-BA zo dňa 5. októbra 2018, o kasačnej sťažnosti žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Nitre č.k. 19Sa/5/2019-129 z 8. októbra 2019, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre č.k. 19Sa/5/2019-129 z 8. októbra 2019 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Nitre rozsudkom č.k. 19Sa/5/2019-129 z 8. októbra 2019 zrušil rozhodnutie žalovanej č. 22121-3/2018-BA z 05.10.2018 (ďalej len „preskúmané rozhodnutie“), ako aj rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu pobočky Nitra č. 700-1110435617-GC04/17 zo 20.02.2017 (ďalej len „prvostupňové rozhodnutie“) o predpísaní penále vo výške 833,84 EUR.

2. Preskúmaným rozhodnutím žalovaná uznala námietku premlčania práva predpísať penále za obdobie jún 2004, august 2004, december 2004, júl 2005, jún 2006 až november 2006 a zmenila rozhodnutie pobočky Nové Zámky tak, že žalobkyni predpísala penále za obdobie február 2007, apríl 2007 až december 2008 v celkovej sume 825,66 EUR. V ostatnom rozhodnutí prvostupňového orgánu potvrdila.

3. V odôvodnení rozsudku krajský súd uviedol, že sa zaoberal právnym posúdením či žalobkyňa ukončením výkonu zdravotníckeho povolania v povolani lekárk k 31.08.2006 (a od 01.9.2006 pôsobiaca ako zamestnanec v ambulancii všeobecného lekára spoločnosti MEDISIS s.r.o.), stratila postavenie samostatne zárobkovo činnnej osoby, alebo jej toto zostalo zachované ako držiteľke licencie L1A na výkon samostatnej zdravotníckej praxe. Krajský súd uviedol, že rozhodnutie žalovanej č. 22117-3/BA z 5.10.2018, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Nitra č. 9744-1/2017-NR

zo 17.02.2017, o zániku nemocenského a dôchodkového poistenia žalobkyne dňa 30.09.2011, v konaní vedenom pod sp.zn. 19Sa/27/2018 zrušil rozsudkom z 08.10.2019 a vec vrátil správne mu orgánu na ďalšie konanie. Poukázal na body 92 až 105 odôvodnenia tohto rozhodnutia s tým, že z rovnakých dôvodov je potrebné zrušiť rozhodnutie preskúmané v tomto konaní (spolu s rozhodnutím prvostupňového správneho orgánu). Uložil žalovanej, aby sa zaoberala tým, či v období do 30.09.2011 mala žalobkyňa status SZČO, čo z obsahu administratívneho spisu nebolo jednoznačne preukázané, nakoľko bola len držiteľkou licencie L1A, a aby vyhodnotila, či jej príjmy, osobitne vo vzťahu k tejto licenci, sú aj príjmami lekára považovaného za SZČO s tým, že až v prípade, ak bude zistené, že žalobkyňa bola povinná v rozhodnom období odvieť poistné na nemocenskom a dôchodkovom poistení, bude zrejmé, či je povinná zaplatiť penále za oneskorene odvedené poistné.

4. Proti tomuto rozsudku podala v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť žalovaná (sťažovateľka) z dôvodu, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. g) SSP). Trvala na tom, že žalobkyňa aj po 30.04.2008 spĺňala definíciu SZČO v zmysle § 5 písm. c/ zákona o sociálnom poistení v znení účinnom do 31.12.2010, nakoľko aj po 30.04.2008 bola držiteľkou oprávnenia na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu. Mala za to, že krajský súd mal prihliadnuť na právoplatné rozhodnutie o nezániku povinného poistenia žalobkyne dňa 30.04.2008.

5. Žalobkyňa vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti navrhla kasačnú sťažnosť zamietnuť podľa § 461 SSP a priznať jej náhradu trov konania v celom rozsahu.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok - SSP) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalovanej je dôvodná.

7. Predmetom konania je preskúmanie rozhodnutia žalovanej, ktorým bolo vyhovené námietke premĺčania a v časti zmenené rozhodnutie prvostupňového orgánu o predpísaní penále.

8. Z administratívneho spisu žalovanej mal kasačný súd za preukázané, že Sociálna poisťovňa, pobočka Nitra, rozhodnutím č. 14819-4/2016-NR z 23.05.2016 rozhodla, že žalobkyňi ako samostatne zárobkovo činnnej osobe nezaniklo povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie dňa 30.04.2008. Rozhodnutie o nezaniknutí poistenia bolo potvrdené v rámci odvolacieho konania rozhodnutím Sociálnej poisťovne, ústredie č. 47126-3/2016-BA zo 16.11.2016 a nadobudlo právoplatnosť dňa 08.12.2016.

9. Podľa § 172 ods. 5 zákona o sociálnom poistení predmetom nedávkového konania je rozhodovanie o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia v sporných prípadoch, o poistnom v sporných prípadoch, príspevku na starobné dôchodkové sporenie v sporných prípadoch, o pokute, penále, povolení splátok dlžných súm poistného, príspevku na starobné dôchodkové sporenie, pokuty, penále a o zaradení zamestnávateľa do nebezpečnostnej triedy.

10. Podľa § 240 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, fyzickým osobám a právnickým osobám povinným odvádzať poistné a príspevky na starobné dôchodkové sporenie, ktoré neodviedli poistné a príspevky na starobné dôchodkové sporenie za príslušný kalendárny mesiac včas alebo ich odviedli v nižšej sume, Sociálna poisťovňa predpíše penále vo výške 0,05 % z dlžnej sumy za každý deň omeškania odo dňa splatnosti poistného a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie do dňa, keď bola dlžná suma poukázaná na účet Sociálnej poisťovne v Štátnej pokladnici, zaplatená v hotovosti, zaplatená exekútorovi alebo do dňa začatia kontroly, ak tento zákon neustanovuje inak.

11. Podľa § 240 ods. 2 zákona o sociálnom poistení, predpísané penále podľa odseku 1 nemôže presiahnuť dlžnú sumu poistného a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie za kontrolované obdobie. Sociálna poisťovňa penále nepredpíše, ak penále za kontrolované obdobie nie je vyššie ako 5 EUR.

12. Podľa § 240 ods. 3 zákona o sociálnom poistení Sociálna poisťovňa penále nepredpíše, ak ide o

nevymáhateľnú pohľadávku podľa osobitného predpisu.

13. Z uvedenej právnej úpravy je zrejmé, že Sociálna poisťovňa rozhoduje o vzniku, prerušení, zániku sociálneho poistenia v sporných prípadoch a o predpísaní penále v dvoch samostatných konaniach. V prípade žalobkyne o zániku povinného dôchodkového poistenia a povinného nemocenského poistenia (k 30.04.2008) rozhodla Sociálna poisťovňa, pobočka Nitra vyššie uvedeným rozhodnutím o nezániku poistenia, ktoré nadobudlo právoplatnosť. Otázka zániku povinného dôchodkového poistenia a povinného nemocenského poistenia žalobkyne k 30.04.2008, preto bola uvedeným rozhodnutím právoplatne vyriešená. Žalobkyňa v zákonnej lehote žalobu o preskúmanie rozhodnutia o nezániku poistenia dňa 30.04.2008 nepodala, čím sa sama pripravila o možnosť preskúmať a zrušiť uvedené rozhodnutie súdom.

14. Krajský súd sa v rozsudku nevysporiadal s námietkou žalovanej ohľadom nemožnosti preskúmať zánik povinného poistenia žalobkyne (ku dňu 30.04.2008) vzhľadom na existujúce právoplatné rozhodnutie, ktorým bola táto otázka vyriešená. Žalobkyňa sa žalobou domáhala preskúmania a zrušenia rozhodnutia o predpísaní penále. Argumenty, ktoré uviedla však smerujú proti rozhodnutiu o nezániku poistenia k 30.04.2008, ktoré v tomto konaní preskúmať nemožno, keďže nadobudlo právoplatnosť a žalobkyňa v zákonnej lehote žalobu o preskúmanie rozhodnutia žalovanej, ktorým potvrdila rozhodnutie prvostupňového orgánu, nepodala.

15. Z administratívneho spisu tiež vyplýva, že Sociálna poisťovňa, pobočka Nitra rozhodnutím č. 9744-1/2017-NR zo 17.02.2017, rozhodla o zániku povinného nemocenského a povinného dôchodkového poistenia žalobkyne ako samostatne zárobkovo činné osoby ku dňu 30.09.2011, ktoré rozhodnutie potvrdila žalovaná rozhodnutím č. 22117-3/2018-BA z 05.10.2018. Lustráciou v registri tunajšieho súdu mal kasačný súd zároveň preukázané, že žalovaná proti rozsudku Krajského súdu v Nitre sp.zn. 19Sa/27/2018 z 08.10.2019, ktorým boli zrušené rozhodnutia oboch stupňov správnych orgánov (a na ktoré zrušenie krajský súd aj v rozsudku poukázal), podala kasačnú sťažnosť, o ktorej ešte nebolo právoplatne rozhodnuté a konanie o nej sa vedie na najvyššom súde pod sp.zn. 7Sžsk/25/2020.

16. Krajský súd nepostupoval procesne správne, keď v danom konaní rozhodol o zrušení rozhodnutí správnych orgánov o predpísaní penále bez toho, aby vyčkal na právoplatné rozhodnutie kasačného súdu v právnej veci vedenej pod sp.zn. 7Sžsk/25/2020, v ktorom konaní je predmetom prieskumu zákonosť (t.j. aj relevancia a opodstatnenosť) vydania rozhodnutia žalovanej o zániku povinného poistenia žalovanej dňa 30.09.2011, v kontexte jej predchádzajúceho rozhodnutia o nezániku povinného poistenia žalovanej k 30.04.2008. Vo vzťahu k preskúmanému rozhodnutiu o predpísaní penále však ide o otázku predbežnú a riešenú samostatne, v osobitnom konaní.

17. Krajský súd uvedeným okolnostiam nevenoval dostatočnú pozornosť, pričom uložil správnym orgánom v rámci konania o predpísaní penále zaoberať sa predbežnou otázkou, ktorá je zároveň predmetom posúdenia v samostatnom živom kasačnom konaní (7Sžsk/25/2020).

18. Vzhľadom na uvedené považoval kasačný súd kasačnú sťažnosť za dôvodnú a rozhodol podľa § 462 ods. 1 SSP tak, že rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na nové konanie.

19. V novom rozhodnutí rozhodne krajský súd aj o náhrade trov kasačného konania (§ 467 ods. 3 SSP).

20. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.